

KRİZ VE TÜRKİYE

Dr. Mahfi Eğilmez
UTİKAD, İstanbul, 24 Kasım 2009

Küresel Kriz

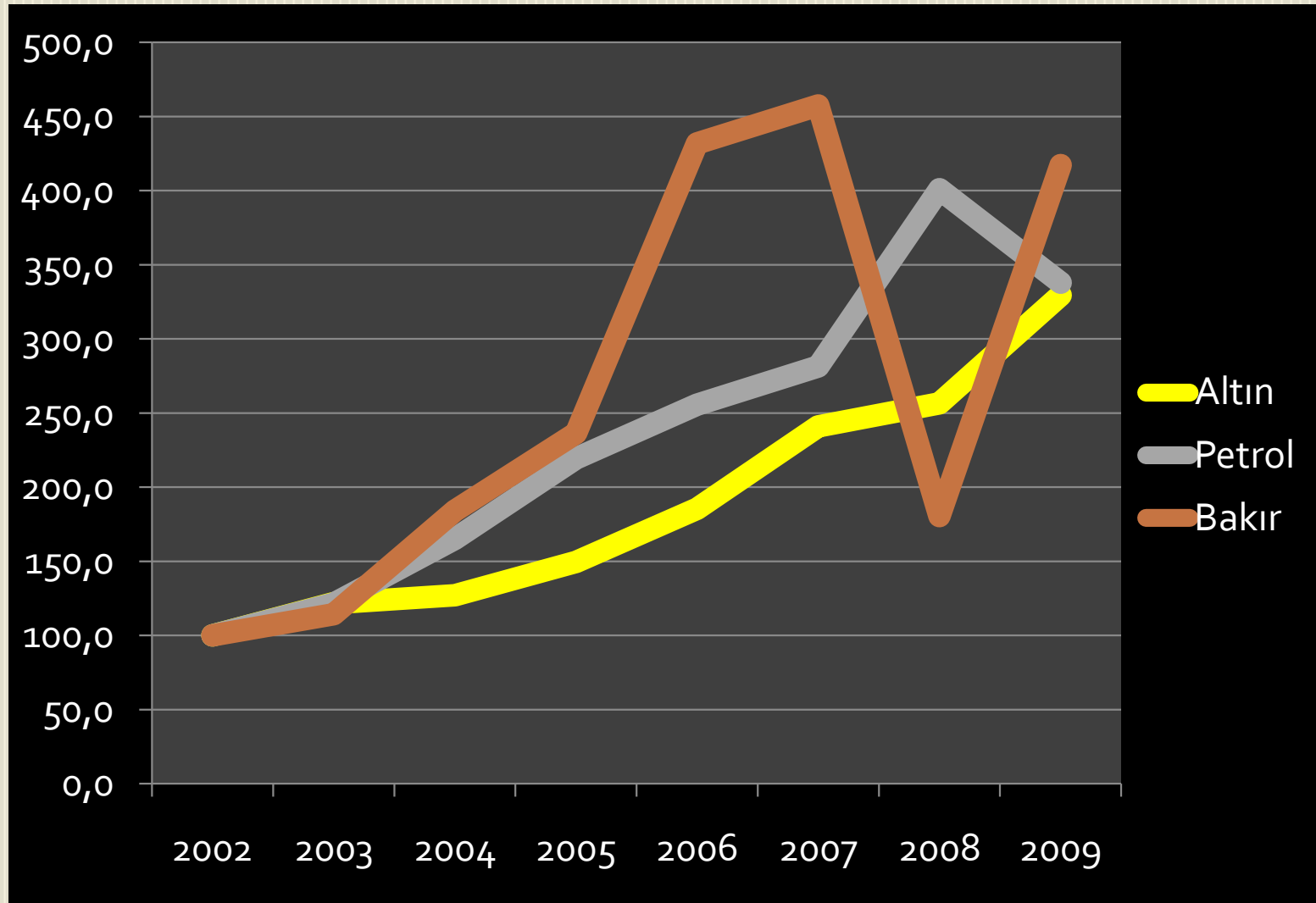
Kriz Öncesi Dünya (2008)

Dünya Toplamı	60.6 trilyon USD	6.7 milyar
	<u>GSYH Payı (%)</u>	<u>Nüfus Payı (%)</u>
Toplam Ekonomi (179)	100	100
Gelişmiş Ekonomiler (33)	55	15
ABD	21	5
Gelişen Ekonomiler (149)	45	85
Çin	11	20
Türkiye	1	1

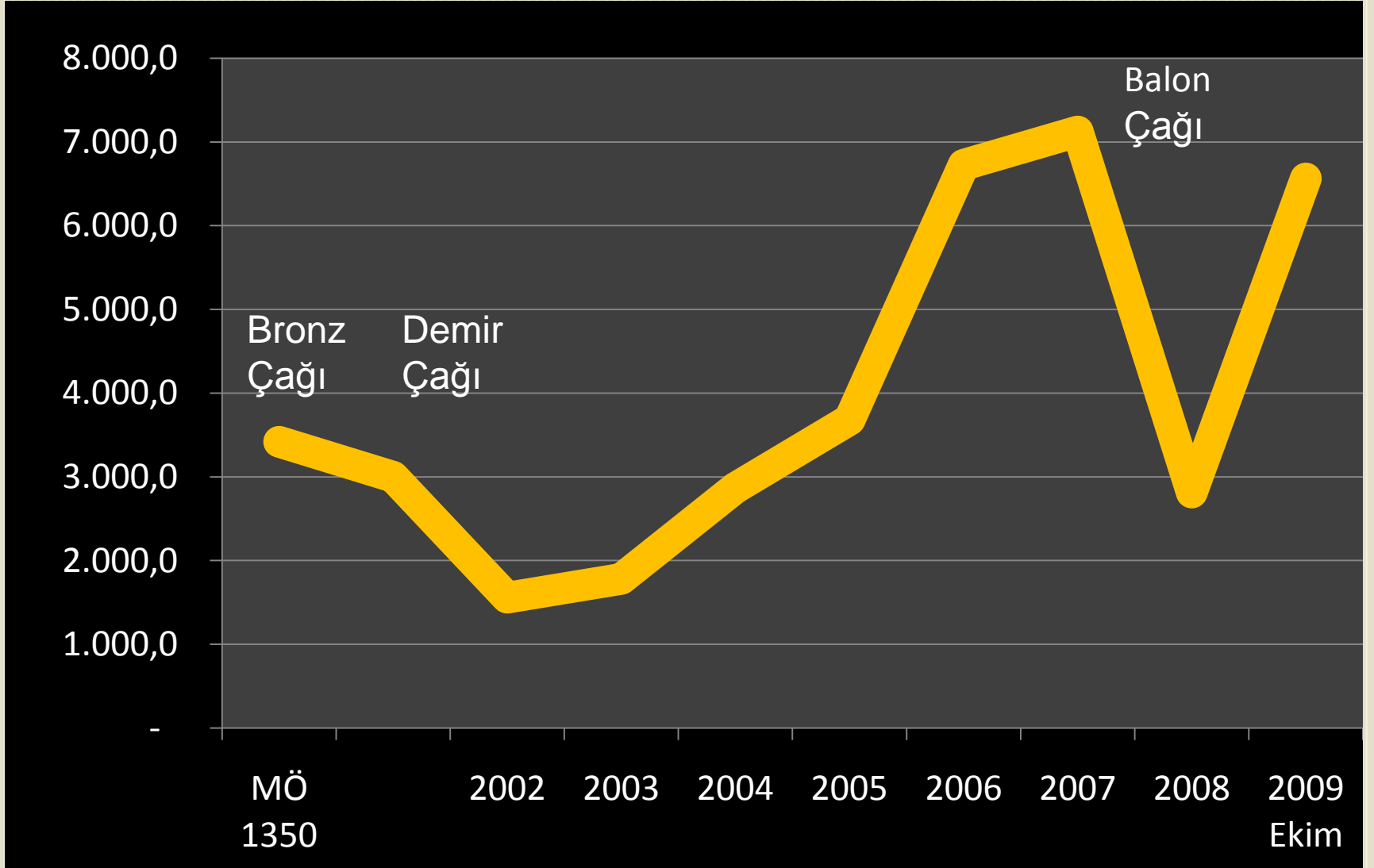
Kriz Öncesi İlk 20 Ekonomi (2008)

Ülke	GSYH (milyar USD)	Nüfus (milyon)	KB GSYH
ABD	14,204	304,1	47,580
Japonya	4,909	127.7	38,210
Çin	4,326	1,325.6	2,940
Almanya	3,653	82.1	42,440
Fransa	2,853	62.1	42,250
İngiltere	2,646	61.4	45,290
İtalya	2,293	59.9	35,240
Brezilya	1,613	192.0	7,350
Rusya	1,608	41.8	9,620
İspanya	1,604	45.6	31,960
Kanada	1,400	33.3	41,730
Hindistan	1,218	1,140.0	1,070
Meksika	1,086	106.4	9,980
Avustralya	1,015	21.4	40,350
Kore	929	48.6	21,530
Hollanda	860	16.5	50,150
Türkiye	794	73.9	9,340
Polonya	527	38.1	11,880
Endonezya	514	228.2	2,010
Belçika	498	10.7	44,330
İLK 20	48,550	3,715	
DÜNYA	60,587	6,692	8,613

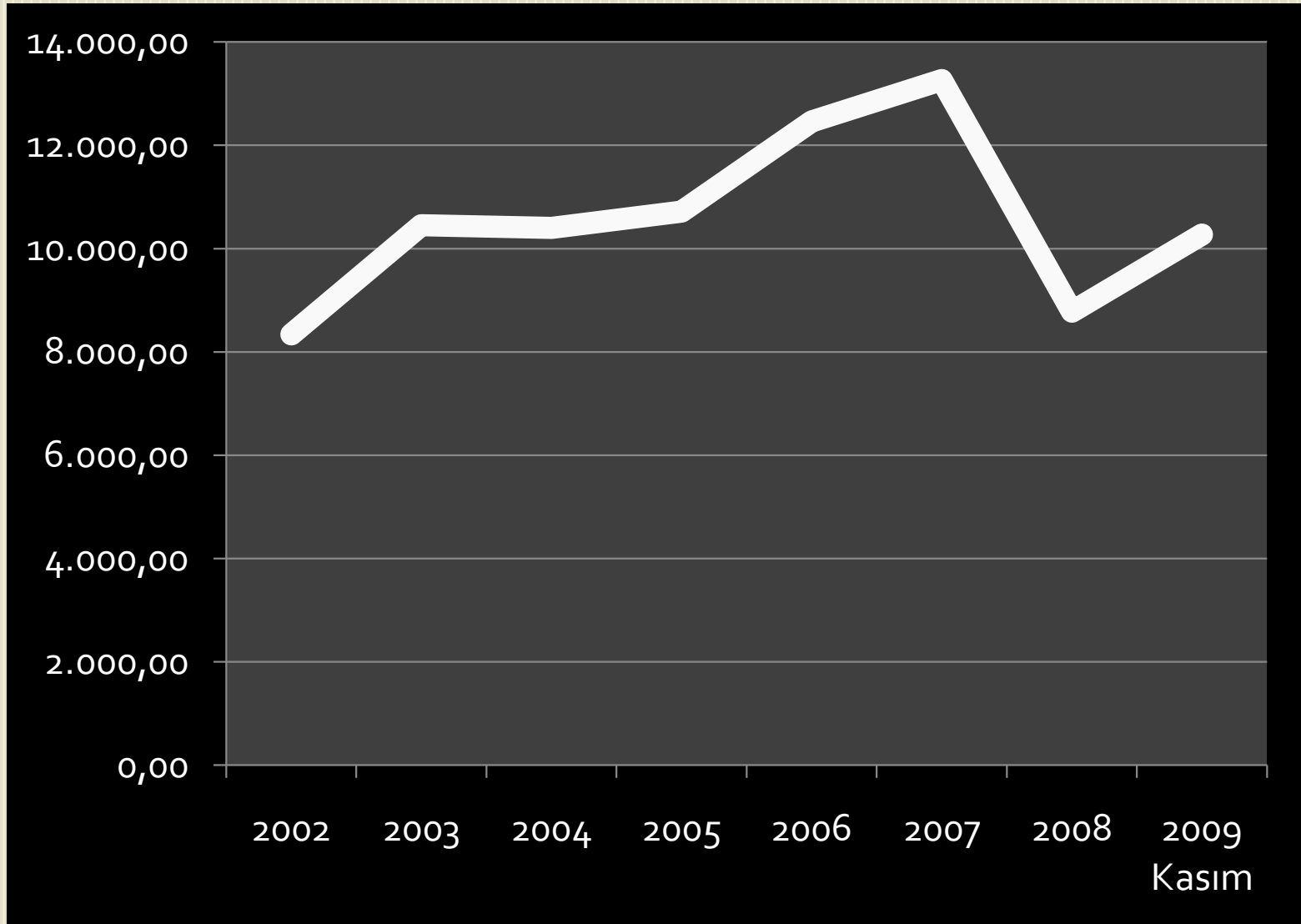
Altın, Petrol, Bakır (2002 = 100)

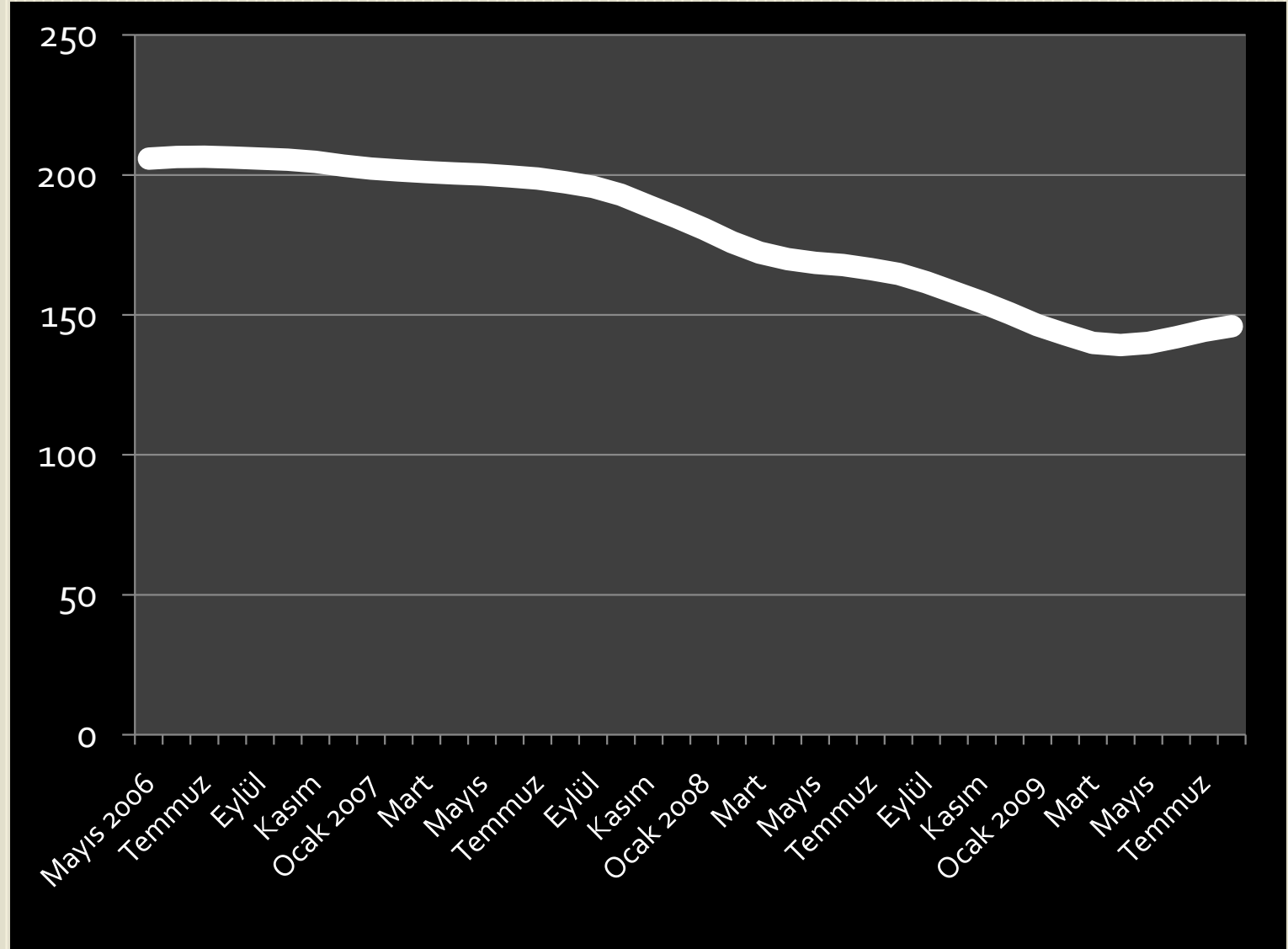
Hititlerden Günümüze Bakır Fiyatı (USD/Ton)

Dow Jones San. İnd.(2002 – 2009 Kasım)

ABD'de Konut Fiyatları

Baltık Kuru Yük İndeksi

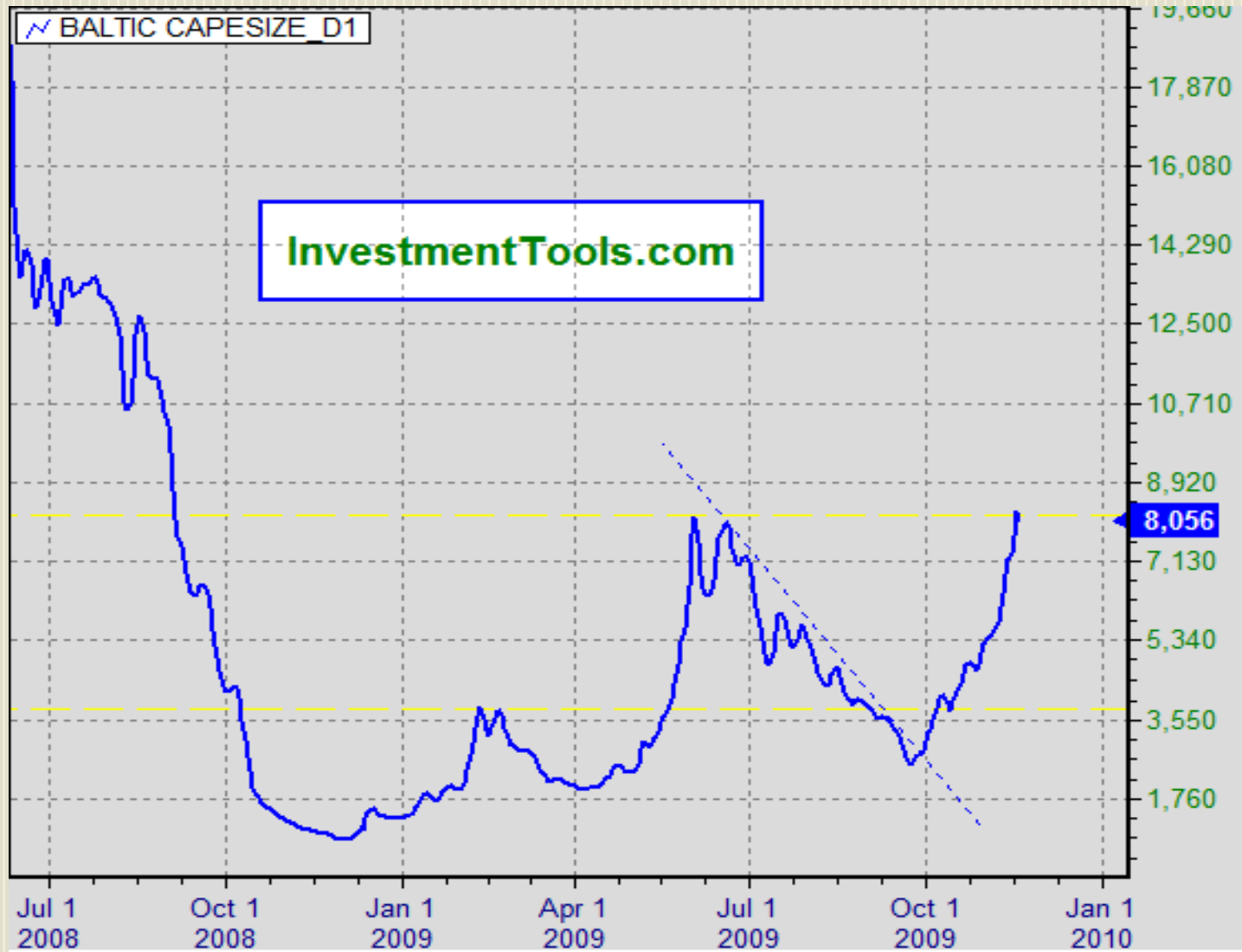
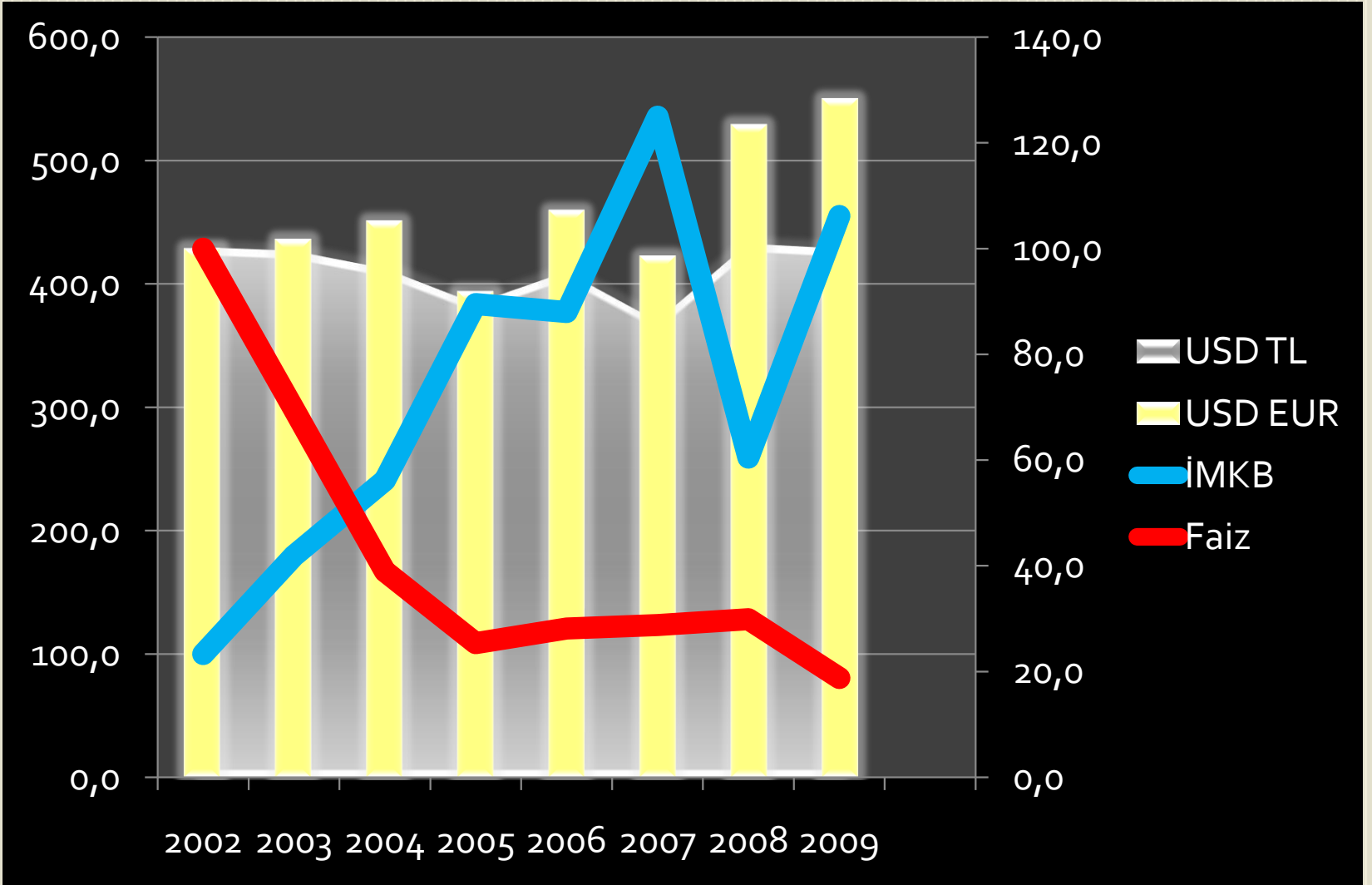

Chart created with NeoTicker EOD © 1998-2007 TickQuest Inc.

Çeşitli Göstergeler

Krizle Mücadele

Para Politikası

- **Gevşek para politikası izleniyor.**
- **Merkez Bankaları faizleri düşürüyor.**
- **Böylece Hazinelelerin borçlanma maliyeti de düşüyor.**
- **Merkez Bankaları piyasalara ihtiyacı olan likiditeyi sunuyor.**

Maliye Politikası

- **Gevşek maliye politikası izleniyor.**
- **Vergi oranları düşürülüyor.**
- **Kamu harcamaları artırılıyor.**
- **Fark borçlanmayla finanse ediliyor.**

IMF

- **IMF'nin kaynakları artırıldı.**
- **Koşullar hafifletildi.**
- **Esnek Kredi Hattı adı altında yeni bir imkân hizmete sokuldu.**

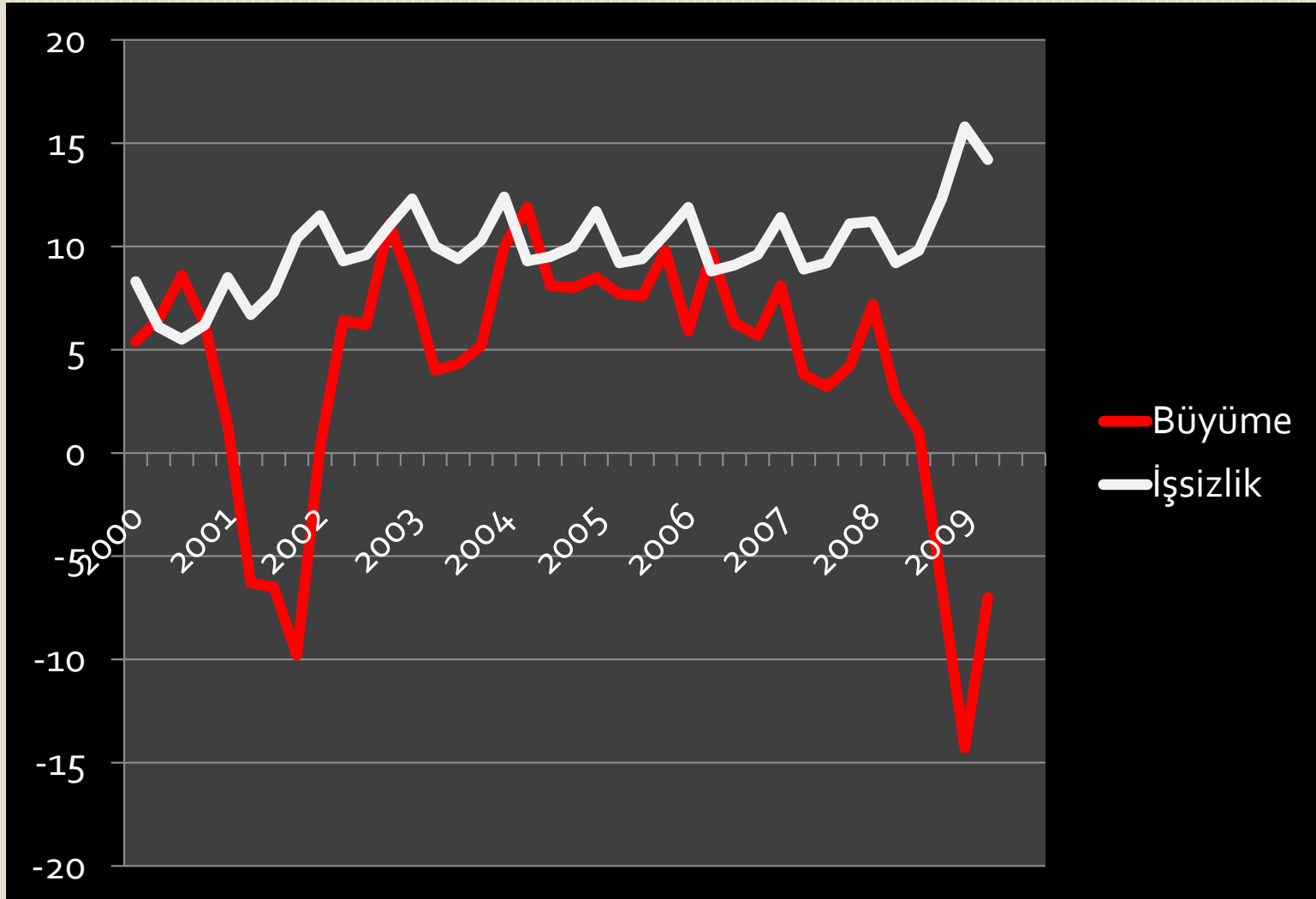
Türkiye

Türkiye'nin Yeri

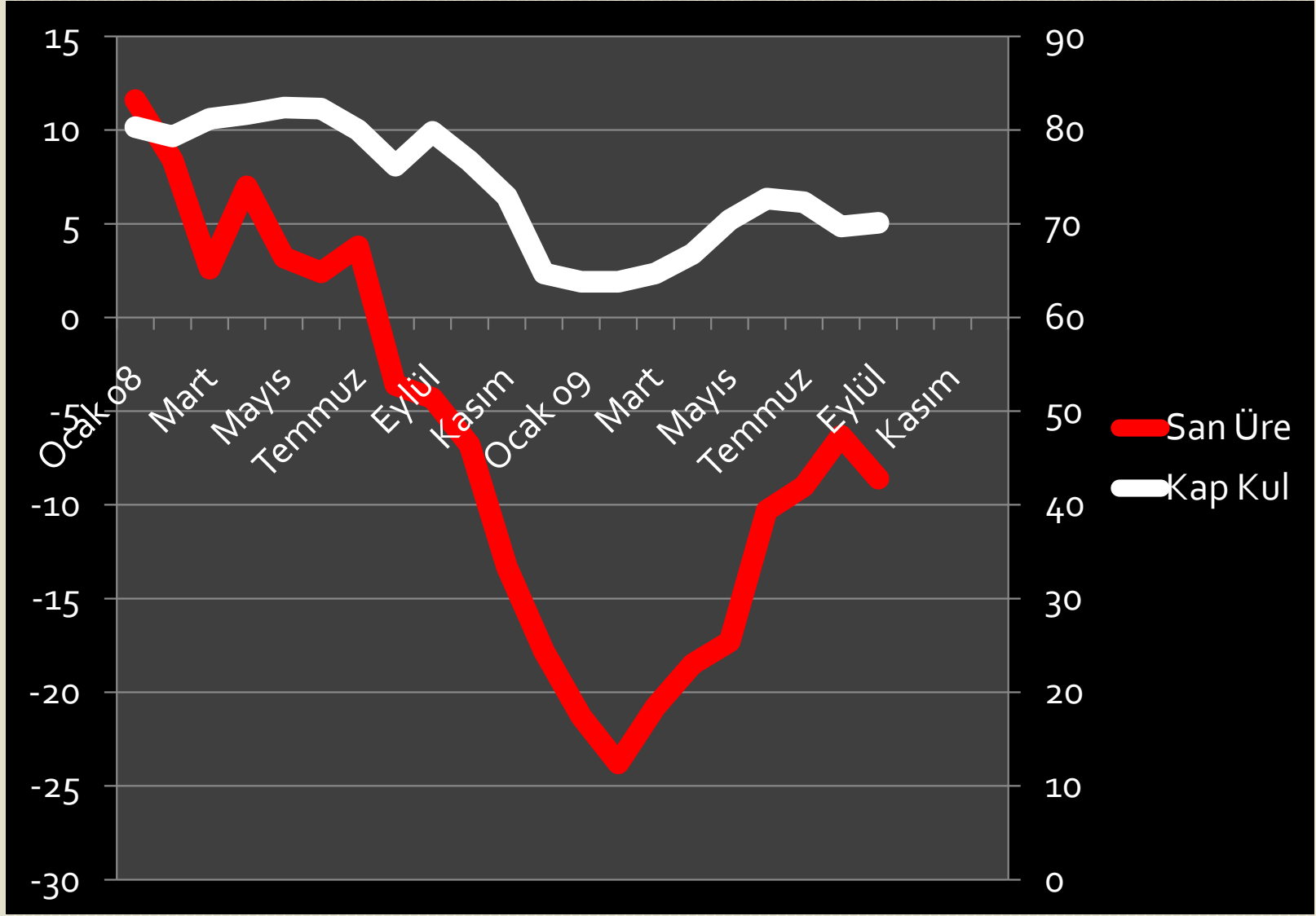
- **GSYH: Dünyada 186 ülke arasında 17. sırada**
- **Nüfus: Dünyada 207 ülke arasında 17. sırada**
- **G 20 üyesi**
- **Lojistik performansında: 150 ülke arasında 34. sırada**

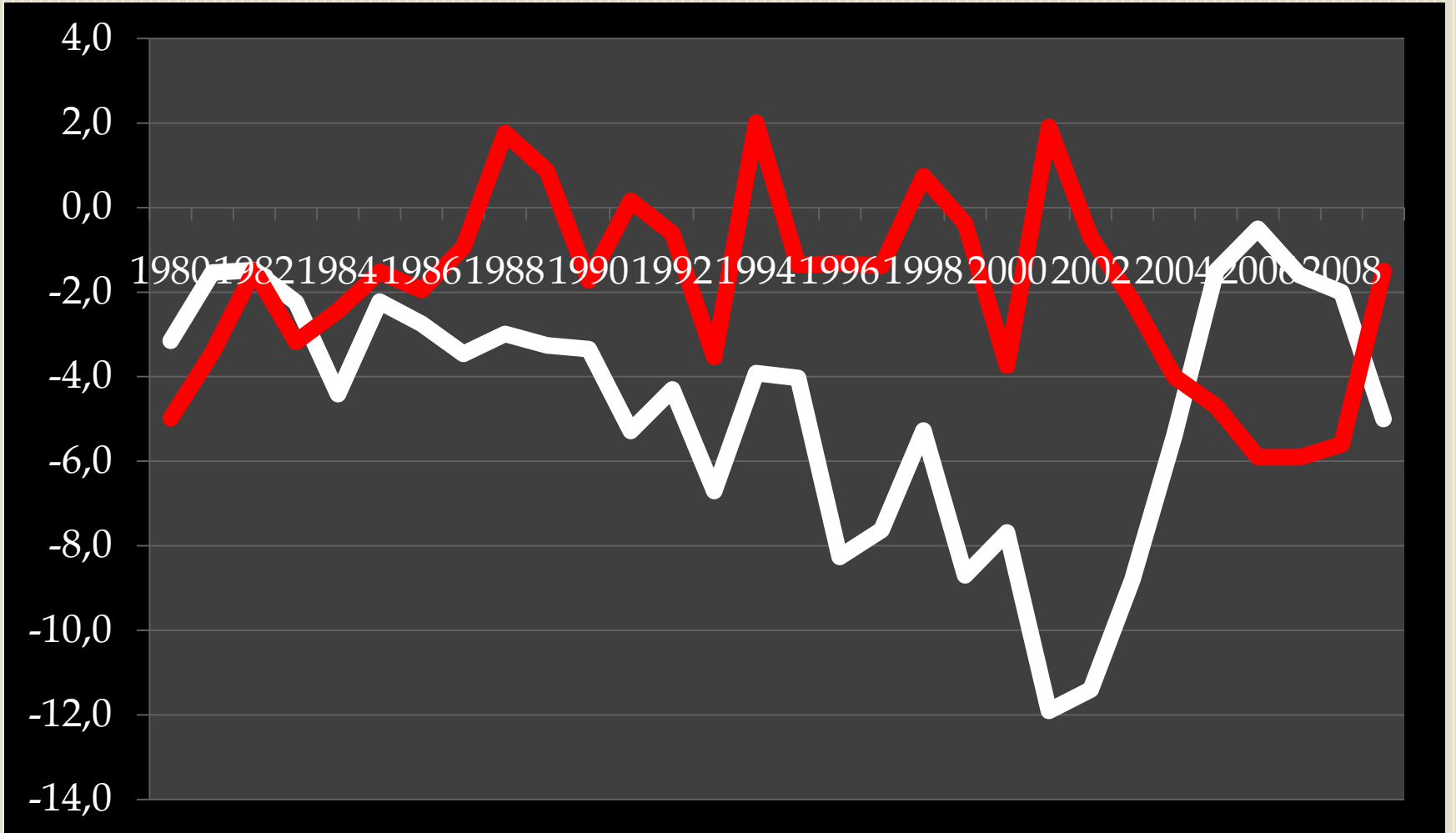
Resesyon

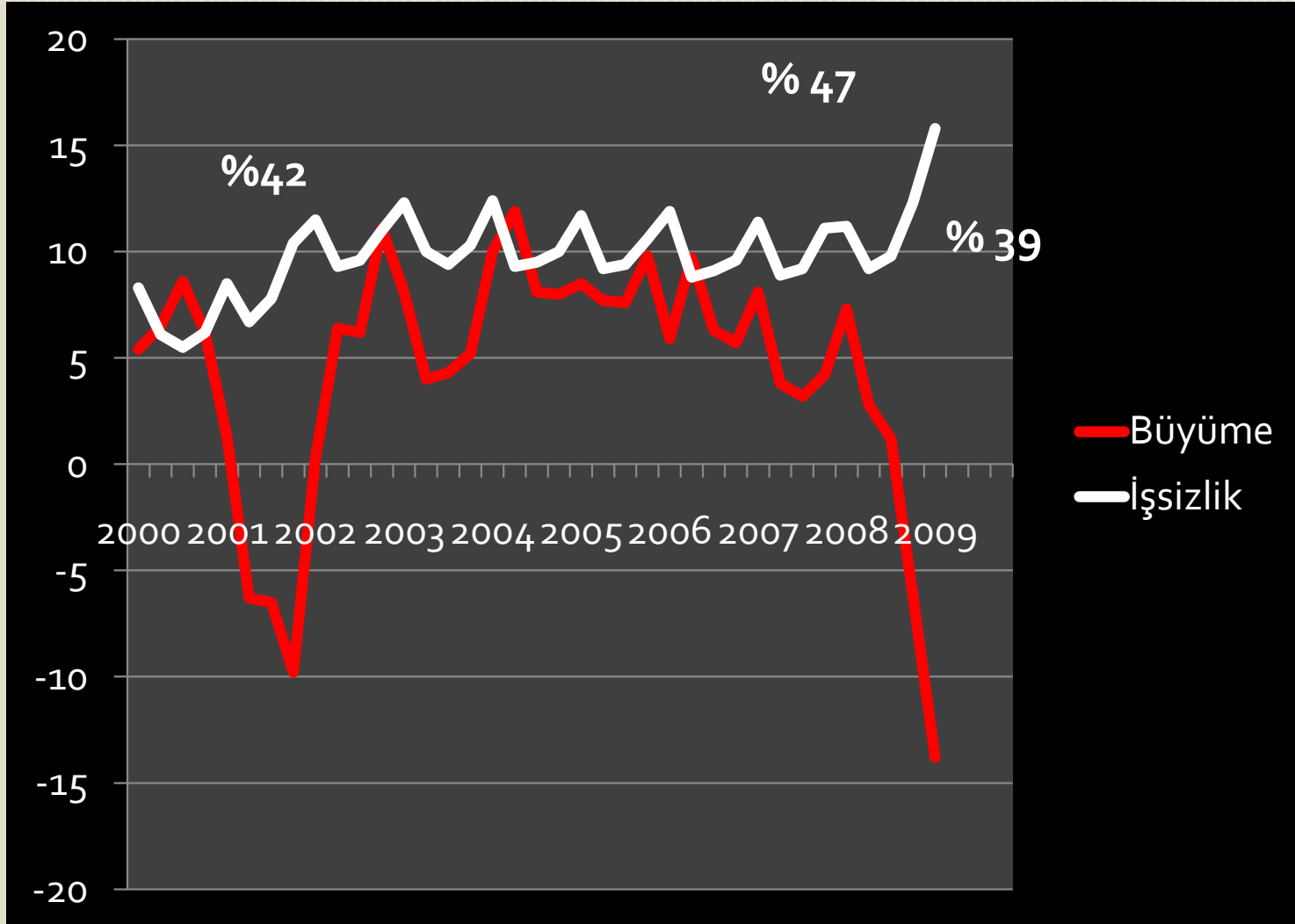
Sanayi Üretimi ve Kapasite Kullanımı

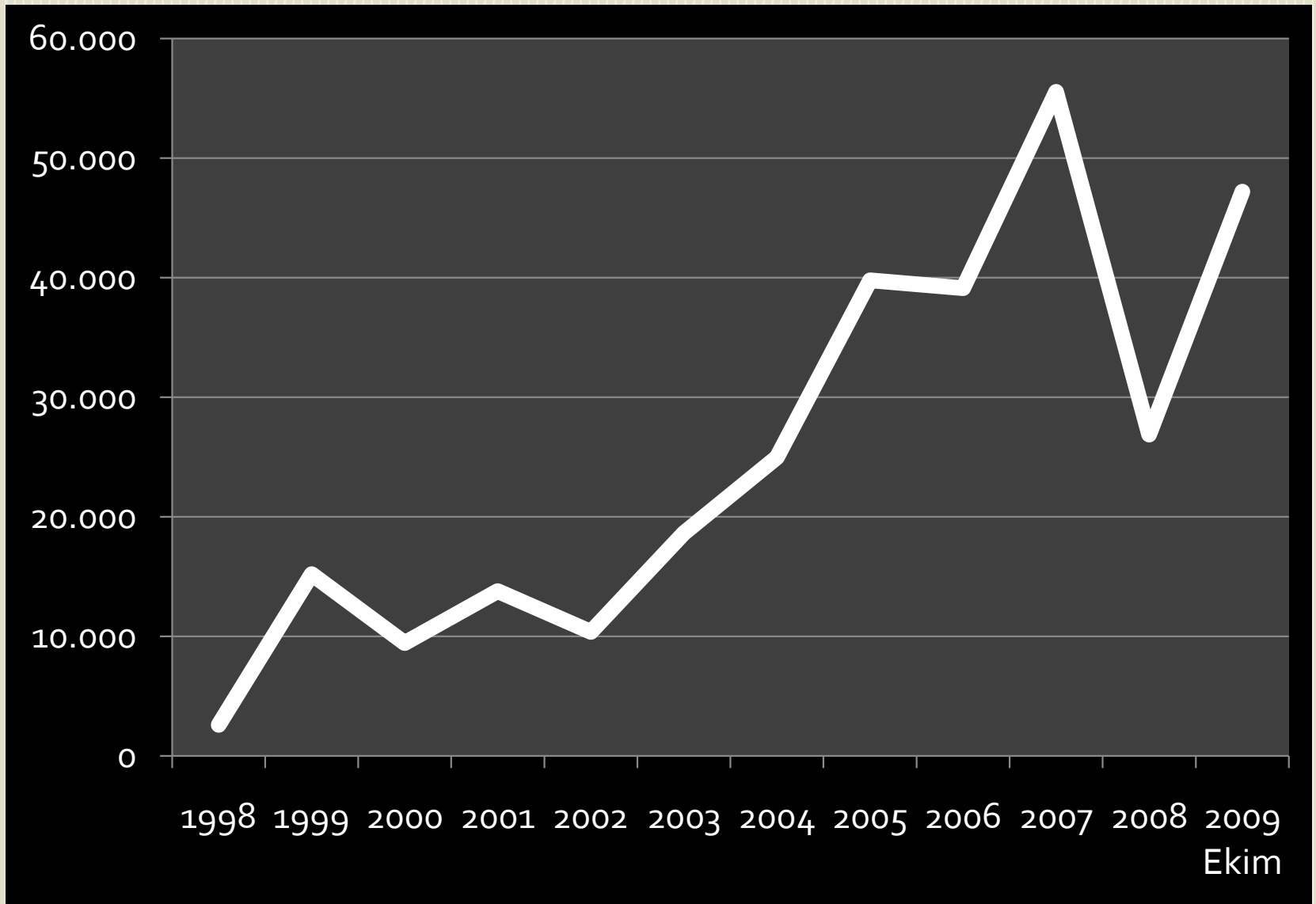
Bütçe Açığı ve Cari Açık

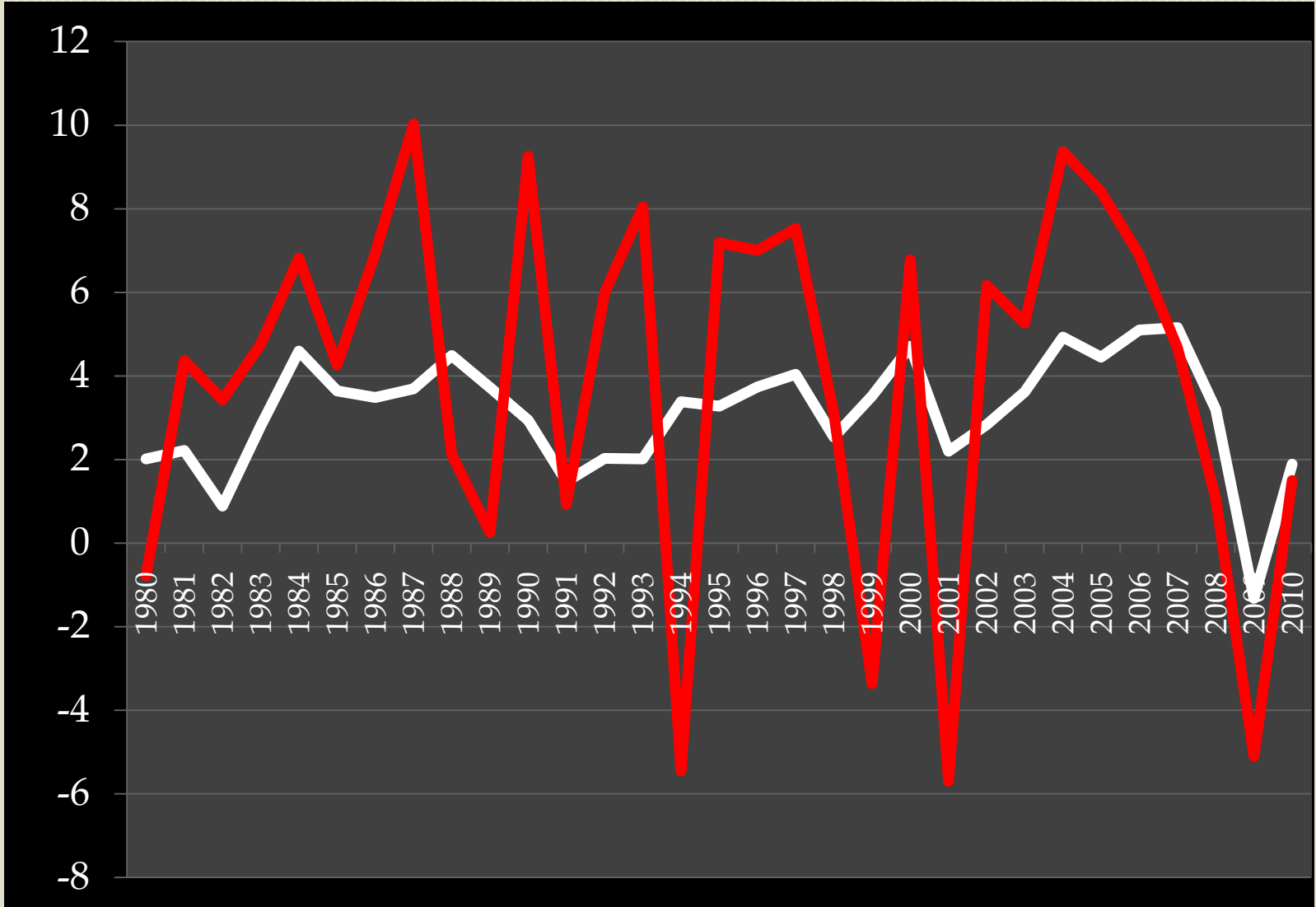
Geçim ve Seçim

Borsa

Dünya ve Türkiye

Çıkış

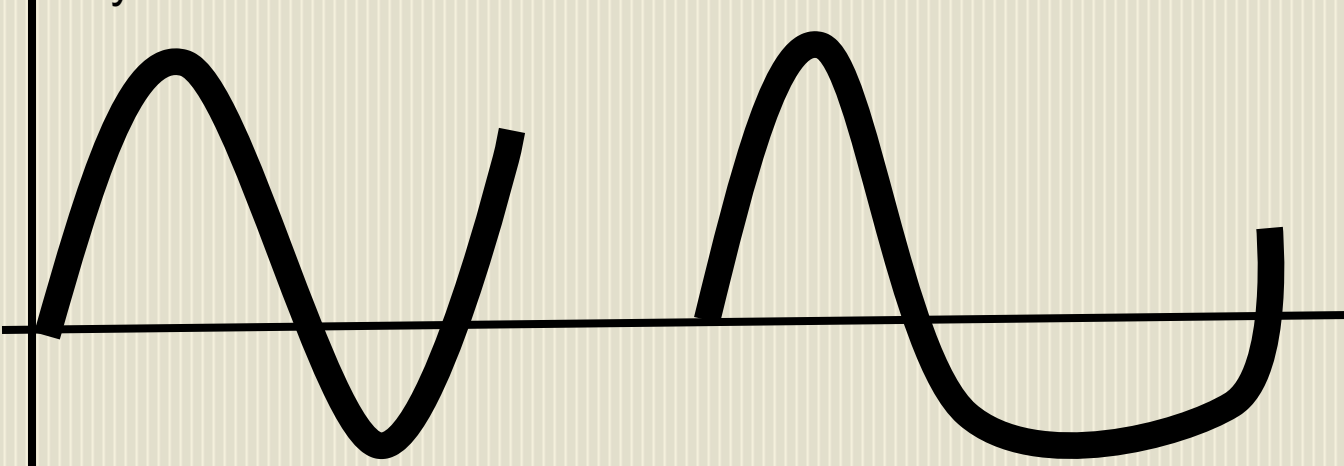
Çıkışın Başlangıcı

- ABD ekonomisinde III. Çeyrek büyümesinin % 3.5 gelmesi çıkışın başlangıcı olabilir.
- Türkiye için 2009'un ikinci yarısından itibaren kıpırdanma başlamasını bekliyoruz.
- Eksi faizden sıkılan yabancı fonlar yeniden Türkiye ve öteki gelişme yolundaki ülkelere yönelmeye başlayacak.

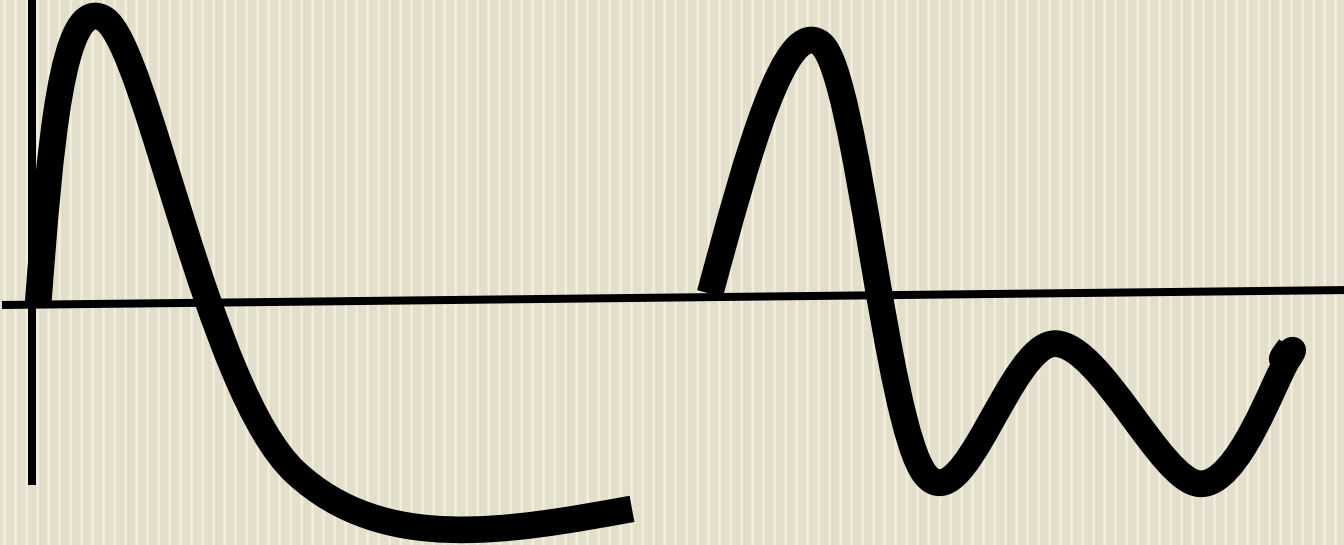

Dipten Çıkış Biçimleri

Büyüme

Zaman

Gecikmeler ve Telaşlar

- **TCMB Faizleri düşürmekte geç kaldı. Herkes faiz düşürürken biz yapmadık. Sonraki adımlar doğruydu.**
- **Kamu harcamalarını artırmak yerine vergi indirimlerine gitmek daha doğru bir adımdı.**
- **KDV, ÖTV ve ÖİV indirim için ideal vergilerdir.**
- **Bu indirimler yılsonuna kadar sürdürülse daha doğru olacaktı.**

Kriz Sonrası Dönem

- **Küresel sistem deęiřiyor.**
- **İř hayatına yeni kurallar ve yaygın denetim sistemi egemen olacak.**
- **Kriz, ekonomide asıl itici gücün tüketim olduğunu gösterdi.**
- **Krizde daralan dışticaret ilişkileri artmaya başlayacak.**
- **Maliyetlerin denetlenmesi ve kalitenin artırılması gereken bir dönemin eşiğindeyiz.**

Lojistik Performans İndeksi

Toplam 150 Ülke İçinde Türkiye	Skor	Sıra
Toplam İndeks Deęeri	3.15	34
Gümrüklerin Durumu	3.00	33
Altyapının Durumu	2.94	39
Uluslar arası Taşımacılık	3.07	41
Lojistik Uzmanlığı	3.29	30
Ulaştırmayı İzleme	3.27	34
Yerel Lojistik Maliyetler	2.71	112
Zamanlama	3.38	52

Deflasyondan Enflasyona ?

<u>Bütçe Dengesi / GSYH (%)</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>
ABD	(12.5)	(10.0)
Euro Bölgesi	(6.2)	(6.6)
Japonya	(10.5)	(10.2)
İngiltere	(11.6)	(13.2)
Türkiye (OVP Tahmini)	(6.6)	(4.9)

Küresel Sistemin Geleceđi

ABD'nin dünya liderliđi

Bölgesel liderler:

- Avrupa'da AB (ABD açısında dengeleyici unsur İngiltere, kısmen İtalya ve İspanya)
- Asya'da Japonya (şimdilerde Çin de geliyor)
- Afrika'da doğrudan ABD (kısmen İngiltere ve AB)
- Rusya ayrı bir konumda

Türkiye'nin Yeni Rolü

- **Ortadoğu ve Orta Asya'da yeni bölgesel lider Türkiye oluyor**
- **Ekonomisi güçlü (2008 sonu GSYH'sı 750 milyar dolar, G 20 Üyesi)**
- **Müslüman, o nedenle Ortadoğu'da ve Orta Asya'da itibarlı.**
- **Batıya açık, ABD'nin müttefiki, AB ile üyelik müzakeresi yapıyor.**
- **Demokratik, Ortadoğu için bir model oluşturuyor.**
- **Türkiye bu rolü iyi oynarsa parlak bir geleceğe yol alabilir.**